

MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE: INTERES MLADIH ZA DELO IN POMOČ STAROSTNIKOM

GORAN VUKOVIČ¹, ANDREJ RASPOR², NUŠA ERMAN³ &
BOJAN MACUH⁴

¹Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede, Kranj, Slovenija, e-pošta: goran.vukovic@um.si.

²Fakulteta za uporabne družbene študije, Nova Gorica, Nova Gorica, Slovenija, e-pošta: andrej.raspor@fuds.si

³Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu, Novo mesto, Slovenija, e-pošta: nusa.erman@fis.unm.si

⁴Fakulteta za komercialne in poslovne vede, Celje, Slovenija, e-pošta: bmacuh@gmail.com.

Povzetek Cilj raziskave je predstaviti interes mladih za izvajanje pomoči starostnikom v institucionalni in izven institucionalni oskrbi. Živimo v času, ko se je svetovna družba in posledično tudi slovenska začela močno zavedati, kako pomemben člen le-te so starostniki. Prav zaradi tega je pomembna ugotovitev, da bo potrebno ob že obstoječih študijskih programih uvesti še dodatne, ki bodo namenjeni izobraževanju na različnih področjih socialne gerontologije. To se je še posebej pokazalo v času epidemije Covid-19, ko so se vsi domovi za starejše srečevali s pomanjkanjem usposobljenega kadra. Namen prispevka je raziskati tematiko, ki smo jo strnili v anketnem vprašalniku, s pomočjo katerega smo ugotavljali, kako dobro bodoči ali že obstoječi študenti poznajo problematiko starostnikov in njihovega načina življenja ter ali menijo, da bi bili pripravljeni svojo poklicno in karierno pot nameniti delo s starajočim se prebivalstvom. Ugotovili smo, da se mladi zavedajo, da je delo s starostniki naporno, da poznajo problematiko staranja, načine bivanja starostnikov in je potrebno za delo s starostniki veliko človečnosti, empatije in veliko mero osebnega spoštovanja do sočloveka. Priporočilo je, da bi se morala ponudba izobraževanje za oskrbo starostnikov še dopolniti in s tem omogočiti, da bi se čim več mladih v fazi odločanja o svojem bodočem poklicu usmerilo v izobraževalne programe smeri socialne gerontologije.

Ključne besede:

medgeneracijsko sodelovanje, mladi, starostniki, izobrazba, študij, oskrba, družba.

INTERGENERATIONAL COOPERATION: INTEREST OF THE YOUTH IN OFFERING HELP TO THE ELDERLY

GORAN VUKOVIČ¹, ANDREJ RASPOR², NUŠA ERMAN³ &
BOJAN MACUH⁴

¹Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede, Kranj, Slovenija, e-pošta:
goran.vukovic@um.si.

²Fakulteta za uporabne družbene študije, Nova Gorica, Nova Gorica, Slovenija, e-pošta:
andrej.raspor@fuds.si

³Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu, Novo mesto, Slovenija, e-pošta:
nusa.erman@fis.unm.si

⁴Fakulteta za komercialne in poslovne vede, Celje, Slovenija, e-pošta:
bmacuh@gmail.com.

Abstract The aim of the research is to present an interest of young people in giving help to the elderly through institutional and non-institutional care. We live in a time when global and consequently also Slovenian society became strongly aware of importance of the elderly as one of its consisting part. So, it has to be stressed that additional study programmes should be introduced which will bring education in various fields of social gerontology. This need was particularly emphasized during the COVID-19 epidemic, when all homes for the elderly faced the lack of trained staff. The aim of the paper is examination of a topic summarized in a questionnaire which was used to find out how well present and future students know problems of older people and their ways of life. We also asked them, whether they would be willing to dedicate their professional career to dealing with ageing population. We realised that young people know that work with the elderly is strenuous. They are acquainted with problems of ageing and ways of older people living. Furthermore, they are aware that dealing with the elderly requires much benevolence, empathy and personal respect to other people. It is recommended that offer of education in a field of elderly care gets improved and upgraded. It would lead to a higher number of young people who would decide to enrol into educational programmes of social gerontology.

Keywords:
intergenerational
cooperation,
youth,
elderly,
education,
study,
care,
society.

1 Uvod

Trenutno družbene razmere zahtevajo od vseh, pa tudi od mladih, da se neposredno vključujejo v proces sodelovanja, pomoči in oskrbe starostnikov. Ugotavljamo, da so v prihodnosti že bile uveljavljene nekatere oblike pomoči mladih v odnosu do starostnikov (pomoč na domu pri različnih opravilih). V času epidemije koronavirusa pa je ta oblika pomoči dobila nadgradnjo v pomoči in skrbi za starostnike pri premagovanju virusa, zaradi katerega se slednji najpogosteje od vseh možnih obolelih znajdejo v bolnišnici. V tem primeru so najbolj kompetentna in strokovna pomoč seveda mladi, ki se izobražujejo na področju medicine in zdravstvene nege. Medgeneracijsko sodelovanje torej postaja v teh kriznih časih prioriteta.

Živimo torej v času, ko se je svetovna družba in posledično tudi slovenska začela močno zavedati, kako pomemben člen le-te so starostniki. Prav zaradi tega je pomembna ugotovitev, da bo potrebno ob že obstoječih študijskih programih uvesti še dodatne, ki bodo izobraževali na različnih področjih socialne gerontologije. To se je še posebej pokazalo v času epidemije Covid-19, ko so se vsi domovi za starejše srečevali s pomanjkanjem usposobljenega kadra.

V ta namen smo s pomočjo anketnega vprašalnika preverili, kako dobro bodoči ali že obstoječi študenti poznajo problematiko starostnikov in njihovega načina življenja. Poleg tega smo se osredotočili tudi na vprašanja, povezana z njihovo pripravljenostjo svojo poklicno in karierno pot (pre)usmeriti na področje dela s starajočim se prebivalstvom.

V nadaljevanju prispevka se najprej osredotočamo na teoretično ozadje, v katerem predstavimo pomen medgeneracijskega sodelovanja, solidarnosti in sožitja. Sledi empirični del raziskave, v katerem predstavimo zbrane podatke ter z rezultati statistične analize poiščemo odgovore na zastavljena raziskovalna vprašanja.

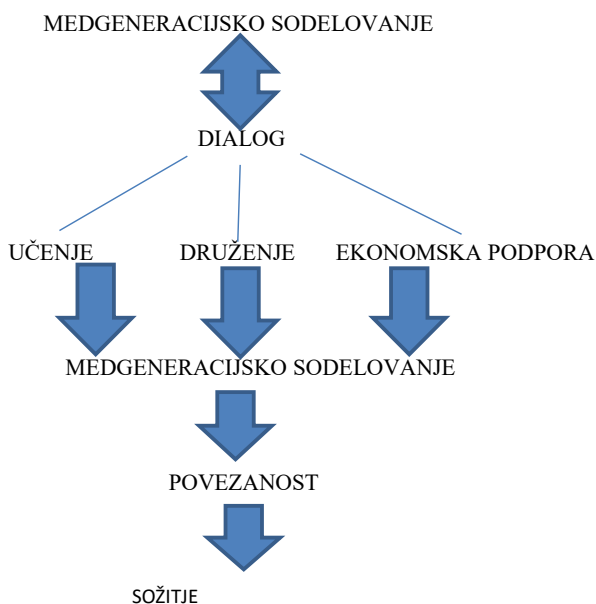
2 Teoretično ozadje

2.1 Medgeneracijsko sodelovanje

Medgeneracijsko sodelovanje ima številne pozitivne učinke, tako na starejše kot na mlajše udeležence tega procesa. Mlinar (2009) piše, kako sodelovanje različnih generacij izboljša pogoje za zdravje in blaginjo. Pri starejših vključevanje v medgeneracijske aktivnosti zmanjšuje težave povezane s presnovo in prehrano, izboljša se njihovo počutje, zmanjša se razmišljanje o smiselnosti življenja. Temu lahko dodamo še nekaj zelo pomembnih komponent. Zmanjša se občutek osamljenosti, poveča se ali na novo nastane socialna mreža kot tudi občutek pripadnosti in pomembnosti za družbo. Vpliv na zdravje, ki so ga najbolj zaznali v času, ko je nastajal projekt, je opazen predvsem na

duševnem področju in posledično pri večji skrbi za lastno telo (higiena, razgibavanje) ter na splošnem dobrem počutju. In če dodamo še misel ene od sodelujočih stanovalk – »Otroci nas pomladijo«. Mladi, predvsem tisti, ki ne živijo s starimi starši in nimajo stika s starejšimi osebami v tem sodelovanju spoznajo ovire in omejitve, ki jih prinaša starost, po drugi strani pa si pridobijo ogromno znanja ter življenjskih izkušenj. Predvsem pa vidijo, da je tudi na stara leta mogoče marsikaj početi, le na malce drugačen način. Tako kot v vsakem življenjskem obdobju.

Slika 1: Medgeneracijsko sodelovanje

Vir: Macuh, 2019 (povz. po Hozjan, 2010)

Medgeneracijsko sodelovanje pravzaprav ne pomeni nič drugega kot način dela in sistem združevanja različnih generacij zaposlenih z namenom zagotavljanja medsebojnega učenja, sodelovanja, spoštovanja in razumevanja (Pavlin, 2012).

Ker gre pri medgeneracijskem sodelovanju na delovnem mestu za izredno fleksibilen pojem, so aktivnosti lahko zelo raznolike, načeloma pa jih razvrščamo v tri skupine

- Medgeneracijska solidarnost – ena generacija nudi drugi podporo in pomoč.
- Medgeneracijsko sodelovanje v ožjem smislu – različne generacije skupaj sodelujejo na določenem projektu s konkretnim ciljem – medgeneracijski timi.
- Medgeneracijsko učenje – ena generacija se uči od druge in obratno ter različne generacije se hkrati učijo skupaj).

- Rezultati uspešnega medgeneracijskega managementa so vidni v:
- večji konkurenčnosti,
- večji produktivnosti,
- večji zaposljivosti delovne sile (na različnih delovnih mestih) zaradi pridobljenih znanj,
- večji inovativnosti in kreativnosti ter lažjem sprejemanju organizacijskih sprememb, prijaznejšem delovnem okolju,
- večji medgeneracijski solidarnosti, delovni motivaciji ter
- zadovoljstvu zaposlenih.

Slabi in neučinkoviti medgeneracijski managementa povzročata poslabšanje komunikacije med zaposlenimi, zaostrovanje medsebojnih konfliktov in povečanje fluktuacije, povečanje absentizma, povečanje prezentizma.

Vsaka generacija v delovno okolje prinaša raznolikost izkušenj, znanja in vrednot. Zaradi razlik med generacijami pa se pojavlja generacijska vrzel ali prepad, ki je opazna razlika v kulturnih normah med mlajšo generacijo in starejšimi. O generacijskem prepadu govorimo, ko se starejši in mlajši ljudje ne razumejo med seboj zaradi različnih vrednot, stališč, izkušenj, mnenj, navad, vedenja, interesov in komunikacijskih stilov (Anderlič, 2009).

Raznolikost med posameznimi generacijami se kaže v spopadu delovnih etik in lahko ustvarja kulturno trenje.

Najpogostejši problemi, ki se pri delu pojavljajo zaradi prepadov med generacijami, so (Ličen in Bolčina, 2010):

- težave pri komunikaciji med mlajšimi in starejšimi,
- nespoštovanje in nestrpnost med generacijami (zaradi različnega načina dela ter življenjskih ciljev),
- nasprotje med strukturirano in svobodnjaško mentaliteto,
- težave v odnosu med mlajšimi vodji in starejšimi podrejenimi.

Medgeneracijsko sodelovanje je antipod dominaciji ene generacije in tiščanje dol druge generacije. Seveda je to prisotno le občasno, saj se, tako mladi kot stari, trudijo, da bi čim bolj poredko prihajalo do podobnih situacij.

2.2 Sožitje, medgeneracijsko sožitje, solidarnost in medgeneracijska solidarnost

Sožitje predstavlja sistemsko medsebojno soodvisnost s smiselnimi možnostmi koplementarnega dopolnjevanja vseh sodelujočih, navaja Ramovš (2013). Po njegovem mnenju je medsebojni dialog, pri katerem obe strani sodelujeta na način, ki obema koristi, zato je ustrezen odgovor na pristne človekove potrebe.

Za medgeneracijsko sožitje pa Ramovš (2013) meni, da je način doživljanja in vedenja med mlado, srednjo in tretjo generacijo. Spoštovanje med generacijami ter njihovo medsebojno sinergično in solidarno dopolnjevanje je omogočilo dosedanji človeški razvoj.

Po Verbincu (1997) je solidarnost pojem, ki je široko uveljavljena v svetu, pomeni pa vzajemnost, vzajemno pomoč, soglasnost, družbenost, čut za skupno odgovornost in korist. Solidarnost praviloma ustvarja konstruktivne rezultate, saj pomoč sočloveku v obdobju osebne nemoči in stiske zaradi bolezni, elementarne nesreče ali kake druge neugodne okoliščine spodbudi razvoj njegovih zmožnosti in poveča kohezivnost med ljudmi. Špidla in drugi (2013, 57) navajajo, da razlikujemo neformalno osebno in institucionalizirano solidarnost, ki sta podlaga za kakovostno preživetje in razvoj posameznika in skupnosti.

V preteklosti je srednja generacija v celoti poskrbela za mlajšo in starejšo generacijo znotraj družine. V zadnjih desetletjih pa se del te skrbi prenaša na državo in civilno sfero. Vseeno pa sodobne socialne države obravnavajo družino kot osnovno solidarno skupnost, meni Ramovš (2013, 74), zato je pomembno, da smo pozorni na odnose med socialno državo in družino ter da proučujemo dosežke in pomanjkljivosti njenega razmerja.

V okviru medgeneracijskega sodelovanja je pomembno tudi učenje starostnikov. Po mnenju Goriup in Lahe (2018, 111) starostniki v procesu učenja nemalokrat kompenzirajo svoje že usvojeno znanje in delovne izkušnje z novimi izobraževalnimi vsebinami, ko zaznajo upad nekaterih svojih snovnih kognitivnih procesov (npr. spominskih funkcij in psihomotoričnih sposobnosti). Tako doživljajo rezultate vseživljenjskega učenja in učenja za trajnostni razvoj tudi kot duševno rast, ki je zgodba o (njihovem) uspešnem staranju.

2.3 Pomen medgeneracijske komunikacije

Medgeneracijska komunikacija po Ramovšu (2013, 87) pomeni vse interakcije med posamezniki različnih starostnih skupin. Ožja in širša družina je tipični prostor medgeneracijske komunikacije. V njej potekajo interakcije med starši in otroki, starimi starši in vnuki, tetami in nečaki itd. Intrageneracijska komunikacija pa poteka med

ljudmi iste generacije ali starostne skupine (npr. med brati in sestrami). Medgeneracijska komunikacija pogosto poteka tudi izven družinskega okolja. Interakcije med otroki in odraslimi, med mlado osebo in eno, ki je srednjih let ali starejšo, ali med osebo srednjih let in starejšo osebo ustreza opredelitvi medgeneracijske komunikacije.

Williams in Garrett (2002) navajata, da je medgeneracijska komunikacija močan potencial za lepo sožitje, pa tudi za napačne odnose. To se ne dogaja le zato, ker se ljudje iz različnih starostnih skupin razlikujejo po življenjskih izkušnjah, temveč tudi zato, ker se ljudje na različnih točkah svojega življenja razlikujejo po svojih ciljnih komunikacije.

Opravljenih je bilo tudi nekaj raziskav o vrstah in oblikah medgeneracijske komunikacije. Eno takšnih sta opravila tudi (Williams in Nussbaum, 2012), kjer sta analizirala predvsem konfliktno medgeneracijsko komunikacijo. Žal se danes raziskovanje medgeneracijske komunikacije pogosto ustavi pri naštevanju vrst in oblik subjektivnih občutkov in doživljanja, ki jih komunikacija sproži, izogiba pa se najpomembnejšemu, vrednotenju. Zato Voljč (2012) predlaga čim več stikov med generacijami, saj so le-ti predpogoj za gradnjo medgeneracijskega sožitja.

Slednje vsekakor pripomore k temu, da se generacije ne samo družijo, temveč predvsem sodelujejo med seboj.

3 Raziskava

3.1 Metodologija

V raziskavo smo vključili anketirance iz celotne Slovenije. Anketiranje so izvajali študenti FUDŠ v Novi Gorici v obdobju med marcem in aprilom 2020. Samo zbiranje je potekalo po sistemu snežne kepe. Za merski instrument smo uporabili anketni vprašalnik, smo ga oblikovali s pomočjo aplikacije 1ka. Ta je vključeval 24 vprašanj, s katerimi smo poleg osnovnih demografskih vprašanj zbrali odgovore na vprašanja, povezana z morebitno pripravljenostjo prekvalifikacije anketirancev na področje oskrbe starostnikov. V temu prispevki se bomo osredotočili zgolj na to kakšen je odnos mladih za delo in pomoč starostnikom.

3.2 Obravnavana populacija

V nadaljevanju si pogledjmo demografske podatke o anketirancih, ki so predstavljeni v Tabeli 1. V raziskavi je sodelovalo 1063 anketirancev, od tega 810 moških in 253 žensk. Med anketiranimi, ki so podali odgovor, je bilo največ starih med 36 in 50 let (50 %). Več kot polovica anketiranih, ki so podali odgovor, je imelo srednješolsko izobrazbo, 55 % pa jih je bilo zaposlenih.

Tabela 1: Demografija

Odgovori	Frekvenca	Odstotek
Spol		
Ženski	810	76 %
Moški	253	24 %
Skupaj	1.063	100 %
Starost		
manj kot 20	167	17 %
20-35	502	50 %
36-50	217	22 %
51 in več	123	12 %
Skupaj	1.009	100 %
Zaključena stopnja izobrazbe		
Osnovna šola	100	10 %
Srednja šola	623	62 %
Univerzitetna izobrazba	228	23 %
Drugo	55	5 %
Skupaj	1.006	100 %
Zaposlitveni status		
Zaposlen	539	55 %
Samozaposlen	49	5 %
Brezposelen	208	21 %
Drugo	188	19 %
Skupaj	984	100 %

V anketi je sodelovalo 1.063 anketirancev, ki pa niso vsi podali odgovorov na vsa vprašanja. Tako je bilo 54 anketirancev manj od celo pri pregledu starosti, 57 manj pri pregledu izobrazbene strukture in 79 pri analizi zaposlenosti.

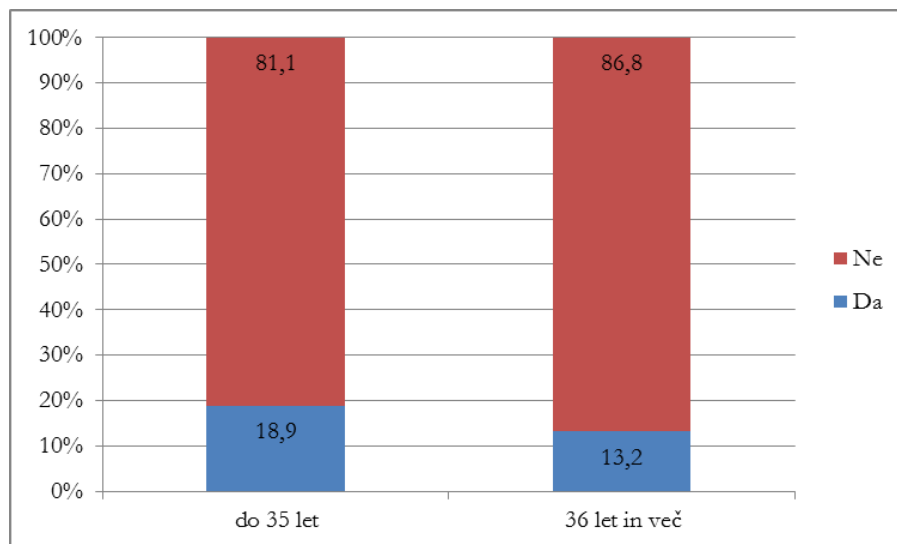
3.3 Rezultati

Starost

Zaradi lažje primerjave smo anketirance razdelili v dve starostni skupini. Prva je do 35 let in druga je nad 36 let. V tabeli 2 so predstavljeni rezultati izraženege interesa dela s starostniki glede na starost.

Tabela 2: Interes dela s starostniki glede na starost

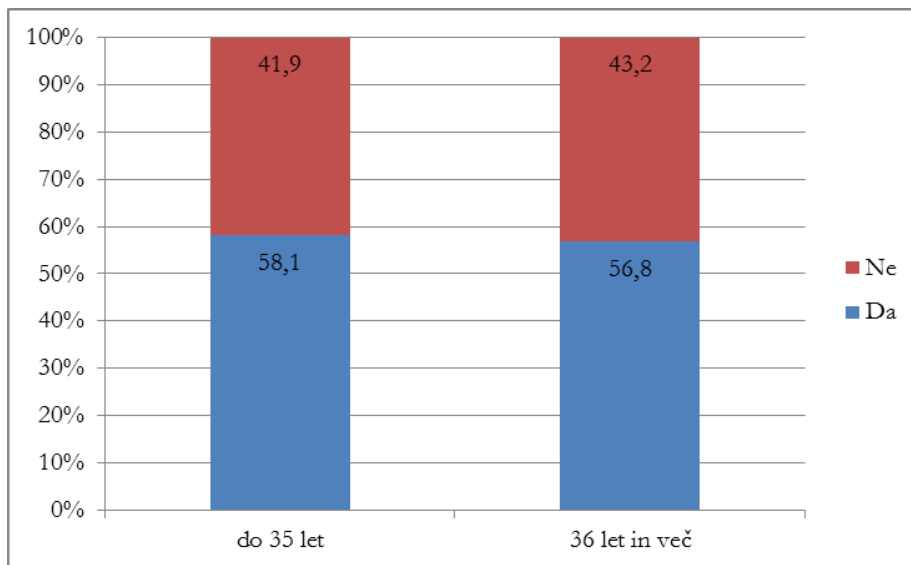
		Starost			χ^2 -test		
		do 35 let	36 let in več	Skupaj	Vrednost	p	
Razmišljate, da bi nadaljevali študij (oz. se prekvalificirali) na področju oskrbe starostnikov?	Da.	f	99	37	136	4,225	0,040
		%	18,9	13,2	16,9		
	Ne.	f	426	244	670		
		%	81,1	86,8	83,1		
	Skupaj	f	525	281	806		
		%	100,0	100,0	100,0		
Ali menite, da bi bili pripravljeni svojo poklicno pot posvetiti delu s starostniki?	Da.	f	309	158	467	0,117	0,733
		%	58,1	56,8	57,7		
	Ne.	f	223	120	343		
		%	41,9	43,2	42,3		
	Skupaj	f	532	278	810		
		%	100,0	100,0	100,0		
Bi morda priporočili možnost nadaljnega študija na področju oskrbe starostnikov kateremu od svojih vrstnikov?	Da, morda.	f	347	165	512	4,483	0,106
		%	65,1	57,7	62,5		
	Ne vem.	f	137	87	224		
		%	25,7	30,4	27,4		
	Ne.	f	49	34	83		
		%	9,2	11,9	10,1		
	Skupaj	f	533	286	819		
		%	100,0	100,0	100,0		

$\chi^2 = 4,225; p = 0,040$

Slika 2: Razmišljate, da bi nadaljevali študij (oz. se prekvalificirali) na področju oskrbe starostnikov glede na starost?

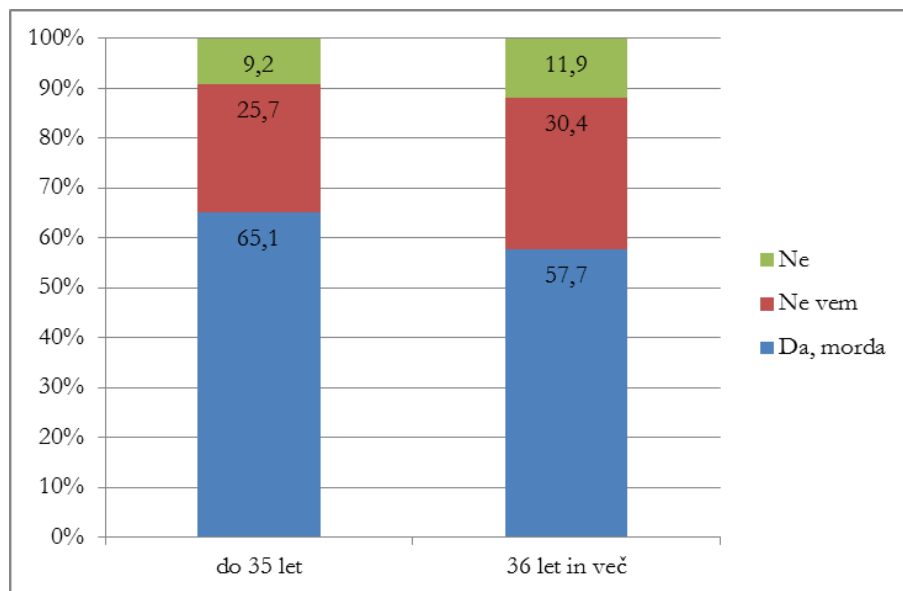
Ugotavljamo, da med starostjo in razmišljanjem o prekvalifikaciji na področju oskrbe starostnikov obstaja statistično značilna povezanost. Čeprav v obeh starostnih skupinah prevladujejo tisti, ki se o tem ne razmišljajo, pa je vseeno odstotek mlajših (do 35 let), ki razmišljajo, da bi nadaljevali študij na področju oskrbe starostnikov nekoliko višji v primerjavi s starejšimi (36 let in več).

$$\chi^2 = 0,117; p = 0,733$$

Slika 3: Ali menite, da bi bili pripravljeni svojo poklicno pot posvetiti delu s starostniki, glede na starost?

Opazimo lahko, da med starostjo in pripravljenostjo poklicno pot posvetiti delu s starostniki statistično značilna povezanost ne obstaja. V tem primeru se torej pripravljenost poklicno pot posvetiti delu s starostniki med mlajšimi (do 35 let) in starejšimi (36 let in več) ne razlikuje.

$\chi^2 = 4,483; p = 0,106$

Slika 4: Bi morda priporočili možnost nadaljnega študija na področju oskrbe starostnikov kateremu od svojih vrstnikov, glede na starost?

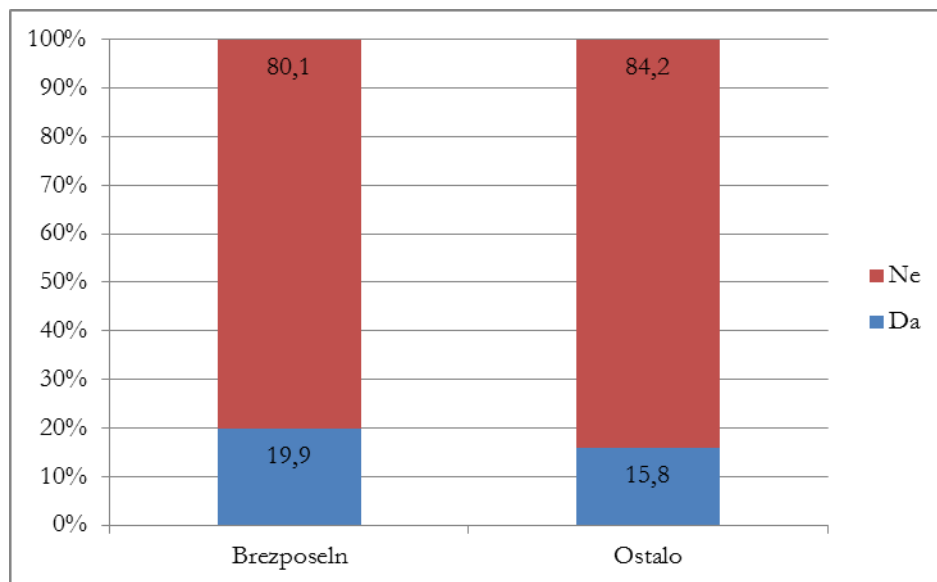
Ugotavljamo, da med starostjo in pripravljenostjo priporočiti možnost nadaljnega študija na področju oskrbe starostnikov svojim vrstnikom statistično značilna povezanost ne obstaja. Ugotovimo lahko, da tako med mlajšimi (do 35 let) kot tudi starejšimi (36 let in več) prevladujejo tisti, ki bi morda priporočili možnost nadaljnega študija na področju oskrbe starostnikov svojim vrstnikom.

Delovni status

Pri delovnem statusu smo anketirance združili v dve skupini. Prva skupina so brezposelni, druga pa vsi ostali, ki so že delovno aktivno oz. so že v pokoju.

			Delovni status			χ^2 -test	
			<i>Brezposeln</i>	<i>Ostalo</i>	<i>Skupaj</i>	<i>Vrednost</i>	<i>p</i>
Razmišljate, da bi nadaljevali študij (oz. se prekvalificirali) na področju oskrbe starostnikov?	<i>Da.</i>	<i>f</i>	33	99	132	1,561	0,212
		<i>%</i>	19,9	15,8	16,7		
	<i>Ne.</i>	<i>f</i>	133	527	660		
		<i>%</i>	80,1	84,2	83,3		
	<i>Skupaj</i>	<i>f</i>	166	626	792		
		<i>%</i>	100,0	100,0	100,0		
Ali menite, da bi bili pripravljeni svojo poklicno pot posvetiti delu s starostniki?	<i>Da.</i>	<i>f</i>	91	368	459	0,625	0,429
		<i>%</i>	54,8	58,2	57,5		
	<i>Ne.</i>	<i>f</i>	75	264	339		
		<i>%</i>	45,2	41,8	42,5		
	<i>Skupaj</i>	<i>f</i>	166	632	798		
		<i>%</i>	100,0	100,0	100,0		
Bi morda priporočili možnost nadaljnega študija na področju oskrbe starostnikov, kateremu od svojih vrstnikov?	<i>Da, morda.</i>	<i>f</i>	99	426	505	2,448	0,294
		<i>%</i>	59,6	63,3	62,6		
	<i>Ne vem.</i>	<i>f</i>	45	176	221		
		<i>%</i>	27,1	27,5	27,4		
	<i>Ne.</i>	<i>f</i>	22	59	81		
		<i>%</i>	13,3	9,2	10,0		
	<i>Skupaj</i>	<i>f</i>	166	641	807		
		<i>%</i>	100,0	100,0	100,0		

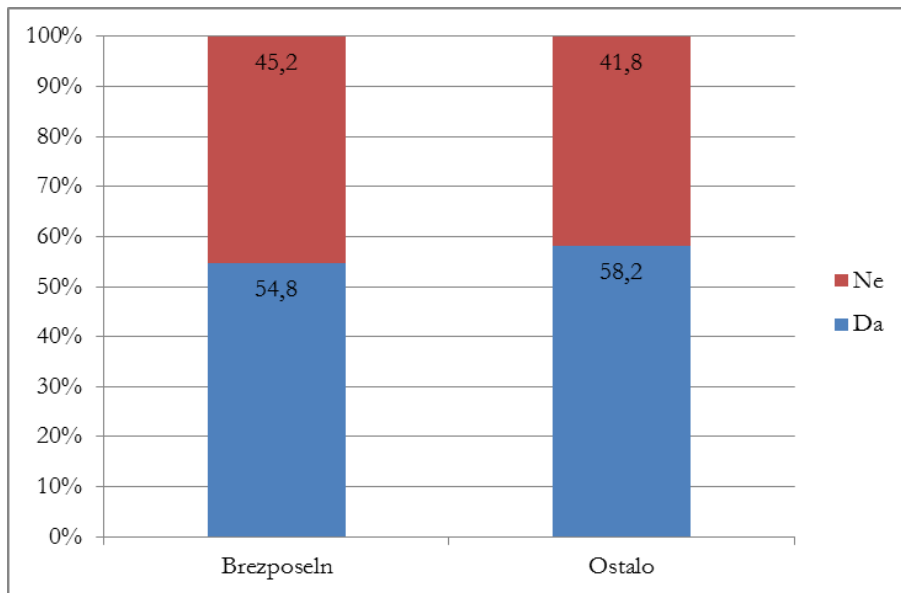
Slika 5: Interes dela s starostniki glede na delovni status

$\chi^2 = 1,561; p = 0,212$

Slika 6: Razmišljate, da bi nadaljevali študij (oz. se prekvalificirali) na področju oskrbe starostnikov, glede na delovni status?

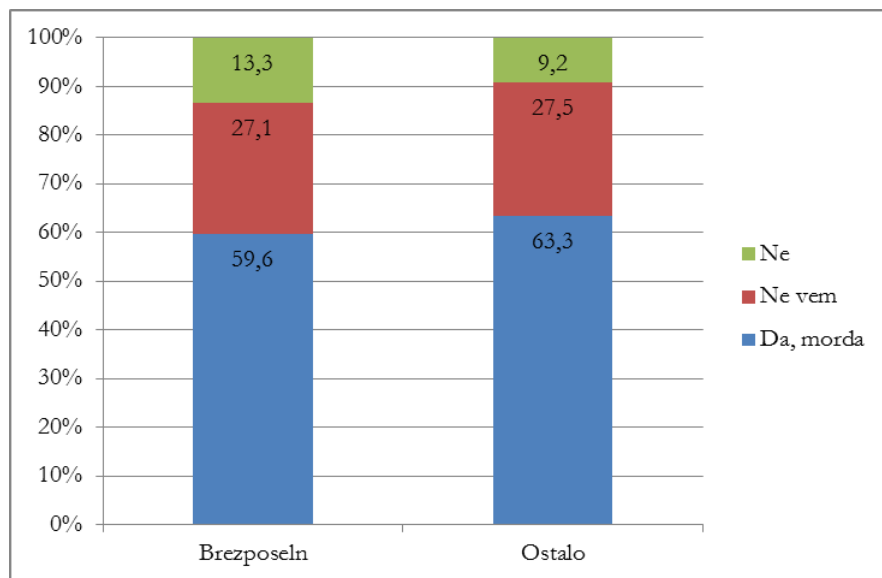
Rezultati kažejo, da med delovnim statusom in razmišljanjem o prekvalifikaciji na področju oskrbe starostnikov statistično značilna povezanost ne obstaja. Ugotovimo lahko, da tako med brezposelnimi kot tudi ostalimi (zaposlenimi, samozaposlenimi in upokojenimi) prevladujejo tisti, ki o tem ne razmišljajo.

$$\chi^2 = 0,625; p = 0,429$$

Slika 7: Ali menite, da bi bili pripravljeni svojo poklicno pot posvetiti delu s starostniki, glede na delovni status?

Ugotavljamo, da med delovnim statusom in pripravljenostjo poklicno pot posvetiti delu s starostniki statistično značilna povezanost ne obstaja. V tem primeru se torej pripravljenost poklicno pot posvetiti delu s starostniki med brezposelnimi in ostalimi (zaposlenimi, samozaposlenimi in upokojenimi) ne razlikuje.

$$\chi^2 = 2,448; p = 0,294$$

Slika 8: Bi morda priporočili možnost nadaljnega študija na področju oskrbe starostnikov kateremu od svojih vrstnikov, glede na delovni status?

Opazamo, da med delovnim statusom in pripravljenostjo priporočiti možnost nadaljnega študija na področju oskrbe starostnikov svojim vrstnikom statistično značilna povezanost ne obstaja. Ugotavljamo, da tako brezposelnimi kot tudi ostalimi prevladujejo tisti, ki bi morda priporočili možnost nadaljnega študija na področju oskrbe starostnikov svojim vrstnikom.

4 Sklep in zaključek

Na osnovi raziskave, v kateri je sodelovalo 1063 anketirancev, ugotavljamo, da med starostjo in razmišljanjem o prekvalifikaciji na področju oskrbe starostnikov obstaja statistično značilna povezanost. Odstotek mlajših (do 35 let) razmišlja, da bi nadaljevali študij na področju oskrbe starostnikov in je nekoliko višji v primerjavi s starejšimi (36 let in več). Glede na pripravljenost poklicno pot posvetiti delu s starostniki bi se mladi do 35 let in starejši od 36 let približno enako odločali za to izbiro. Oboji bi v približno enaki meri morda priporočili možnost nadaljnega študija na področju oskrbe starostnikov svojim vrstnikom, a sami ne razmišljajo o tem. Glede na statistično neznačilno povezanost pa razlik med zaposlenimi in nezaposlenimi glede tega vprašanja in glede priporočila morebitnega študija drugim nismo ugotovili.

V skladu s tem ugotavljamo, da v splošnem mlajši anketirani, torej, stari do 35 let, v večji meri razmišljajo, da bi nadaljevali študij (oz. se prekvalificirali) na področju oskrbe starostnikov, medtem ko razlik glede na delovni status (zaposleni, brezposelni) nismo zaznali. Med anketiranimi, ne glede na starost in delovni status, pa prevladujejo tisti, ki menijo, da bi bili pripravljene svojo poklicno pot posvetiti delu s starostniki in bi vsaj morda priporočili možnost nadaljnjega študija na področju oskrbe starostnikov kateremu od svojih vrstnikov.

Dodamo lahko, da bo glede na stanje v domačem in globalnem smislu potrebno za potrebe dela s starostniki v okviru institucionalne in izven institucionalne oskrbe mlade spodbuditi, da se odločajo za bodoči poklic v smeri skrbi za starostnike – medicinske oskrba in zdravstvena nega, saj ugotavljamo, da so potrebe po teh kadri iz dneva v dan večje. Izsledki naše raziskave kažejo v dobro smer, namreč, da so posamezniki v relativno veliki meri odprti za spremembe na področju njihovega dela, pri čemer izpostavljajo možnosti, da bi se v prihodnosti odločili za delo na področju oskrbe starostnikov.

Mladi so v času epidemije pokazali s svojo dobro voljo in znanjem veliko mero človečnosti na različne načine. Ena izmed takšnih je bila akcija »Mala pozornost za veliko veselje«, ko so starostnikom v institucionalni in izven institucionalni oskrbi pisali praznične voščilnice in s svojim aktivnostmi dobili potrditev celotne družbe.

Poskrbimo torej v času korona krize (in tudi drugače), da bodo starostniki danes, ko nas najbolj potrebujejo, kakor tudi v prihodnje, pomemben člen naše družbe. Skrbimo zanje doma (druženje, skrb za njihovo zdravje, finančna preskrbljenost); v primeru, da se nahajajo v institucionalni oskrbi (dom za starejše), pa naj bodo deležni primernega odnosa in zdravstvene oskrbe. Vsi odgovorni se zagotovo trudijo in izpostavljajo v teh trenutkih po svojih najboljših močeh. V tem trenutku je zanje zelo pomembna bližina, katero jim zaradi prepovedi obiskov svojcev, lahko nudijo le zaposleni. Zato zahvala vsem, ki jim stojijo ob strani, da se ne počutijo nemočne, zavržene in osamljene, hkrati pa skrbijo zanje in rešujejo njihovo zdravstveno stanje ter skrbijo, da niso osamljeni (Macuh, 2020).

Zdravje je najpomembnejša človekova vrednota, ki ima toliko bolj pomembno vlogo, ko človek ostari. Ker staranja ne moremo preprečiti, lahko upočasnimo nekatere dejavnike, ki vplivajo na zdravstveno stanje starostnikov. Ob preventivi, sprotnih zdravstvenih pregledih in odpravljanju zdravstvenih težav (z vidom, s sluhom, hojo, z motnjami prehranjevanja, spanja) imajo starostniki veliko manj težav, z boljšim počutjem pa je tudi njihov osebni pogled na življenje, navkljub letom, v tretjem in četrtem življenjskem obdobju, bolj optimističen.

Literatura

- Anderlič, J. (2009). *Generacija X in Y v organizacijah*. (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.
- Goriup, J in Lahe, D. (2018). *Poglavja iz socialne gerontologije*. Maribor: Alma Mater Press.
- Ličen, N. in Bolčina, B. (2010). *Izobraževanje – most med generacijami*. Priročnik za medgeneracijsko učenje. Ajdovščina: Ljudska univerza.
- Macuh, B. (2019). *Medgeneracijsko sodelovanje: potreba in zahteva časa*. Maribor. Kulturni center.
- Macuh, B. (2020). *Starostniki potrebujejo našo pomoč in razumevanje*. Pridobljeno s spletne strani <http://zofijini.net/starostniki-potrebujejo-naso-pomoc-in-razumevanje>.
- Mlinar, A. (2009). *Medgeneracijski dialog, trajnostni družbeni razvoj in primeri dobrih praks*. *Kakovostna starost*, št. 12/2, 9–22.
- Pavlin, L. (2012). *Obrnanje delovne aktivnosti starejših zaposlenih in medgeneracijsko sodelovanje pri zaposlovanju*. (Diplomsko delo.) Ljubljana. Univerza v Ljubljani: Pedagoška fakulteta.
- Ramovš, J. (2013). *Starost. Kakovostna starost – Revija za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje*. Ljubljana. Letnik 16/2.
- Ramovš, K. (2013). *Medgeneracijsko sožitje in solidarnost*. *Kakovostna starost*. Lwet. 16, št. 4, 3–33.
- Špidla V., Ramovš, J, Saražin Klemenčič, K. (2013). *Za novo solidarnost med generacijami*. V: *Kakovostna starost*, letnik 16, št. 1, 52–61.
- Voljč, B. (2012). *Social gradient potencial-SOGRAP. Poročilo o raziskavi*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- Williams, G. & Garrett, P. (2002). *Communication Across the life Span. From Adolescent Storm and Stress to Elder Aches and Pains*. *Journal of Language and Social Psychology*. Vol. 21, 2, 101–126.

